

365 dagen spelen en chillen

Wat was vroeger uw favoriete plek om uren buiten te spelen? Op welk plein of hoek van de straat ontmoette u vrienden? Tegenwoordig is het niet meer vanzelfsprekend dat kinderen en jongeren veel buiten zijn. Hun gebruik van de publieke ruimte staat onder druk. Dit artikel is een reflectie van het webinar '365 dagen spelen en chillen' dat Child Friendly Cities Initiative samen met Jantje Beton organiseerde op 10 juni 2025, in aanloop naar de Internationale Dag van het Spelen. Het webinar richtte zich op de behoeften van kinderen en jongeren en de diverse inspirerende voorbeelden uit (Caribisch) Nederland en Vlaanderen. Daaruit blijkt dat het kan: lokaal invulling geven aan het recht op spelen. Waarmee gaat u morgen aan de slag?

Waar volwassenen hun gasten in de woonkamer ontvangen en spelen veelal beperken tot een bordspel aan de eettafel, is de publieke ruimte dé plek voor kinderen en jongeren om te spelen en chillen. Maar hun gebruik van die ruimte staat onder druk: door woningbouw, parkeerplaatsen maar ook klachten over overlast en het idee dat spelen een luxe is. Niets is minder waar: spelen en chillen zijn essentieel voor de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling. Niet voor niets erkent artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag het recht op spel, vrije tijd en recreatie. Het is belangrijk dat spel en sportieve, culturele of artistieke activiteiten passen bij de leeftijd en dat ieder kind kan deelnemen.

Wat zegt de jeugd?

In het voorjaar van 2025 deed UNICEF Nederland een [peiling](#) onder jongeren van 10 tot 18 jaar. Daaruit bleek dat 6% nooit naar buiten gaat in de vrije tijd en dat bijna niemand nog dagelijks buiten is. Eén van de jongeren zegt daarover: 'Er is niemand buiten, iedereen wil alleen maar gamen.' Wel zijn er duidelijke verschillen te zien: hoe jonger, hoe meer er buiten wordt gespeeld en jongens komen meer buiten dan meiden. Jongeren gaan vooral naar buiten om vrienden te ontmoeten, om te spelen of samen te sporten. Jongens sporten vooral, terwijl meiden vooral naar buiten gaan voor de ontmoeting zelf. De publieke ruimte fungeert dus als ontmoetingsplaats.

Hun wensen? Bankjes, sport- en speelplekken, overkapping, wifi en verlichting. Er moet een gevarieerd aanbod zijn dat aansluit op leeftijd, gender en voorkeuren. En zoals één jongere benoemt: 'Er moet ook iets zijn voor een kind zoals ik, met een beperking.'

Geen gekke wensen, toch geven jongeren aan dat deze ingrediënten lang niet altijd aanwezig zijn. Ook is het gros van de jongeren nog nooit gevraagd naar wat er zou moeten zijn zodat ze die stap naar buiten wel zetten. Een gemis. Want een eerdere peiling van UNICEF Nederland wees uit dat ze wel graag mee zouden praten.

Rol van ouders

Spelend opvoeden - Spelen begint al op jonge leeftijd thuis, lang voordat het speelpleintje in de wijk in beeld komt. Ouders hebben daarin een belangrijke rol. Sint Eustatius, een bijzondere gemeente in het Caribische deel van Nederland, stimuleert daarom ouders om met hun kinderen te spelen. Zo startte de gemeente onder andere een [campagne](#) over positief opvoeden en hoe ouders samen met hun kinderen activiteiten kunnen ondernemen. Daarvoor hoeft je niet per se op pad, het kan gewoon thuis. Daarnaast verbeterde de gemeente de speeltuinen, zodat ouders die wél erop uit willen een fijne plek hebben om met hun kinderen naartoe te gaan en samen te spelen.

De ijsjesnorm

Kinderen tot twaalf jaar - Het aantal kinderen dat dagelijks buiten speelt, daalt al jaren gestaag. [Jantje Beton](#) zet zich in Nederland in voor het recht op spelen. In Vlaanderen doet dat de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk | [Goe Gespeeld!](#). Uit hun praktijk blijkt de relevantie van een fijne, gezonde speelplek in de wijk, waar kinderen zonder hun ouders naar toe kunnen gaan. De [ijsjesnorm](#) maakt dit concreet: een kind moet vanaf huis een speelplek kunnen bereiken en het ijsje nog niet op hebben. Kinderen zijn zelf expert: zij kunnen dit voor de gemeente testen en meten. Op deze manier worden kinderen mede-eigenaar en kunnen ze creatief meedenken over oplossingen en mogelijkheden. En dat is belangrijk, want door kinderen en jongeren te betrekken bij het vormgeven van de openbare ruimte, wordt een ontwerp beter en duurzamer, zo blijkt ook uit hun [Inspiratiegids PLAYces](#).

Publieke ruimte als woonkamer

Jongeren vanaf twaalf jaar - Jongeren spelen vaak niet meer buiten, maar hangen er wel graag rond. Soms tot ergernis van de omgeving.

[OBB Ruimtemakers](#) adviseert gemeenten daarom: creëer niet één maar tien jongerenplekken elk met een eigen doel en inrichting. Jongeren verschillen immers en hebben daardoor uiteenlopende ruimte-behoefte: avontuurlijk, sportief, sociaal of creatief. In Utrecht leidde dit tot een netwerk van verschillende jongerenplekken. Zo zijn er groetplekken, kletsplekken, ontmoetingsplekken, sportplekken en tot slot verwijsplekken die verder van de woningen liggen en waar jongeren naartoe kunnen zonder overlast te creëren. Het resultaat: minder overlast, minder politie-inzet, tevreden jongeren én een tevreden buurt.

In Vlaanderen ontstond [De Hangmakers](#) vanuit een gelijkwaardige zoektocht naar het recht op de publieke ruimte en de plek van jongeren daarin. De Hangmakers ondersteunt beleidsmedewerkers bij het vormgeven van een positief rondhangbeleid voor de jeugd. Het biedt een andere kijk: rondhangen is normaal, sociaal en betekenisvol gedrag voor tieners en zou gefaciliteerd moeten worden, zodat zij onder meer hun vaardigheden kunnen ontwikkelen. De publieke ruimte is de woonkamer van de jeugd. Een mooi voorbeeld is de [gemeente Aarschot](#), waar jongerenwerk actief op straat in gesprek gaat met de jeugd over wat zij nodig hebben in de publieke ruimte.

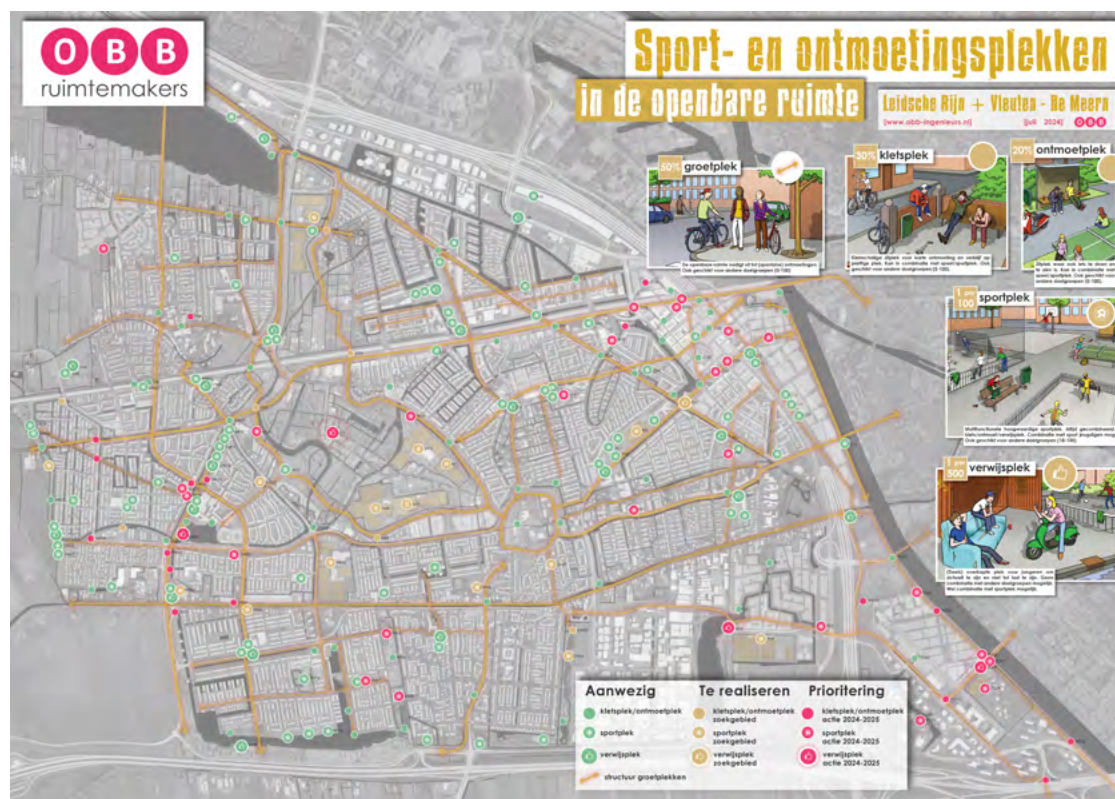
Het laatste woord

De ijsjesnorm, tien plekken in plaats van één en de buitenruimte als woonkamer van de jeugd. Inspiratie die allemaal voortkomt uit gesprekken met kinderen en jongeren zelf. Elke context is anders, elke bevolkingsopbouw ook. Wat maakt hun wijk aantrekkelijker? Wat hebben zij nodig? En welke behoeften hebben specifieke groepen, zoals kinderen met een beperking, meiden, kinderen in armoede of jongeren uit de LHBTIQ+ gemeenschap?

We nodigen u van harte uit het gesprek met de jeugd te voeren, hen het woord te geven en goed te luisteren. Ze wachten buiten op u en heten u van harte welkom in hun woonkamer.

Meer lezen?

Kijk ook eens op de [website van Child Friendly Cities Initiative over kindvriendelijke buurten](#), met een inspiratiebundel met nog meer voorbeelden uit Nederland en Vlaanderen. Of kijk op de [pagina over jeugdparticipatie met voorbeelden en concrete handvatten voor een betekenisvol en veilig gesprek](#).

Ieder kind moet kind kunnen zijn. We willen allemaal dat kinderen kunnen opgroeien in een omgeving waar ze zich veilig en geborgen voelen, toegang hebben tot basisvoorzieningen zoals onderwijs en zorg, waar ze kunnen spelen, leren en groeien en waar hun stem wordt gehoord en ertoe doet. Hier hebben ze recht op. Het netwerk van Child Friendly Cities (CFC) biedt gemeenten handvatten voor het omzetten van deze rechten naar de praktijk.

UNICEF Nederland

Bezuidenhoutseweg 74
2594 AW Den Haag

Telefoon: 088 444 9650
E-mail: childfriendlycities@unicef.nl
www.unicef.nl/childfriendlycities